

Taani haridussüsteem ERASMUS + projekti näitel

Pärnu Ülejõe lasteaia neli töötajat külastasid Erasmus+ õpirändeprojekti raames 31.10.2023 - 7.11.2023 Taanis asuvat lasteaeda: Bøgegårdeni lasteaed kus olid lapsed vanuses 0-6 aastat. Lasteaias oli 5 rühma, kaks söime ja 3 aia rühma. Eesmärgiks oli eelkõige tutvuda õuesõppe planeerimisega/läbiviimisega lasteaias ning saada ülevaade Taani haridussüsteemist seoses koolieelses eas lastega.

Bøgegårdeni lasteaed oli eralasteaed, mis oli lapsevanemale tasuline kuid riik panustab ka omalt poolt (pearaha). Bøgegårdeni lasteaed oli majas, mis tegutses ka noortekeskusena, kuhu koolilapsed said tulla "pikapäevarühma" pärast koolitunde. Majas olid erinevad ruumid/klassid (keskused/nurgad), mida lapsed said kasutada nt. arvuti ruum, õmblustuba, legonurk jms. Lasteaia ruumid asusid esimesel korrusel, igal rühmal oli oma sissekäik, garderoobi osa, wc ja rühmaruum. Rühmad kasutavad õppetegevusteks/tegevusteks erinevaid ruume kogu majas.

Majas on oma köök, mis valmistab lasteaiale toitu: hommikusöök, lõunasöök, õhtusöök. Lasteaias on 5 erinevat toidupäeva: taimetoidupäev, kalapäev, supipäev, praepäev ja leivapäev. Iga toidu kõrvale pakutakse lastele joogiks vett. Magustoitu ei pakuta.

Lasteaed avati kell 6.45 ja suleti kell 17.00. Igas rühmas oli 3 täiskasvanut (saabusid eri aegadel). Lisaks oli neil 2 "flyer"-it e. lisatöötajat, kes tavapäevadel abistasid rühmas, kus oli rohkem lapsi või vajadusel asendasid puuduvat töötajat.

Lasteaia õppetegevus toimub riikliku õppekava järgi, mis on lasteaia poolt kohandatud ning planeeritakse kuu põhiselt. Bøgegårdeni lasteaias oli tähtsal kohal lastega suhtlemine, kõne arendamine, rütmi kasutamine tegevustes, laulude ja muusika kasutamine igapäevaste tegevuste ajal nt koristamine.

Lapsed jaotusid rühmadesse vanuse järgi ja igal aastal liiguvad lapsed oma vanuse järgi järgmisesse rühmaruumi. Õpetajad olid seotud rühmaruumiga (nt 3 õp õpetavad igal aastal 3-4 aastaseid). Õpetajad tegid laste arendamisel koostööd, arutades läbi, mida on lapsel järgmisesse rühma minekuks tarvis omandada. Laste ühest rühmast teise ülemineku kergendamiseks viibivad järgmise vanuserühma õpetajad kaks nädalat mai lõpus lastega tutvumiseks rühmas. Rühmadel on iganädalased koosolekud, kus vajadusel osaleb ka õppejuht. Iga kolme nädala tagant külastab lasteaeda omavalitsuse haridusspetsialist/nõustaja, kes osaleb rühma töötajate aruteludel ja pakub erinevaid lahendusi toimetulekuks eriliste lastega.

Planeerimiseks ja lastevanematega suhtlemiseks kasutati digiplatvormi Family. Läbi Family saadeti lastevanematele pilte, vajadusel infot lapse kohta nt. millal söömes laps magama läheb, millal ärkab, või kui lasteaeda oleks vaja midagi tuua, jms., lapsevanem saab teatada puudumisest.

Sõimerühmas oli kõige noorem laps 10 kuune. Lapsed jõudsid lasteaeda u 9.30ks. selle ajani toimus hommikusöögi söömine. Hommikusöögi ajal tegutsesid söimeõpetajad eri laudade ääres, lapsed olid jaotatud vanuse järgi: väiksemad sõid söögitoolides ja suuremad u 2a sõid teise õpetajaga laua ääres.

Aiarühmas algasid hommikuringid 9.30. Igal hommikul oli fookuses üks laps, kes täitis erinevaid hommikuringi ülesandeid vastavalt rühma tavale ja teemale. Teiste laste ülesanne oli sõpra kuulata. Muusika ja liikumisõpetajat selles lasteaias eraldi ei olnud.

Iga söögikorra ajal nii söömes kui aiarühmades pöörati suurt rõhku eakohase ise tegutsemise innustamisele: kõik, mida laps selles vanuses oskab, peaks ta ka ise tegema. Lastele anti aega ise tegutsemiseks nt söömisel, riietumisel, koristamisel.

Lasteaias magasid ainult sõimerühma lapsed. Magamine toimus õues, milleks oli ehitatud varjualune. Lapsed magasid puust vankrilaadses voodis u 2 tundi. Laste ärkamine toimus eri aegadel, kui üks ärkas sai tema rühmaruumis koos õpetajaga tegutseda, teised magasid edasi.

Aiarühmade õuesoleku aeg algas kell 12.00. Lapsed olid õues u kaks tundi. Igal rühmal olid õuesõppeks varjualune, kus olid laudad/toolid ja erinevad vahendid. Õuealal oli lastel palju erinevaid võimalusi: ronimispuud, ehitamiseks klotsid ja liiv, erinevad sõiduvahendid (tõukerattad, autod), õueköögid ja liivakastimänguasjad. Igal rühmal oli igal nädalal planeeritud matkapäev, mil nad tegid jalutuskäigu väljaspool lasteaeda.

Bøgegårdeni lasteaias kasutatakse dialooglugemise meetodit: lapsed tegelevad ühe raamatuga kuu aega. Raamatut loetakse 3 korda: 1. kord õpetaja loeb lastele raamatu ette, 2. korral loeb õpetaja raamatut, kuid innustab lapsi nt lauset lõpetama, või meelde tuletama, mis edasi juhtub ja 3. korral jutustavad lapsed loo juba ise. Igal lugemise korral tutvustab õpetaja fookussõnu (algul lihtsamad ja vähem, pärast lisanduvad raskemad). Fookussõnad on rühmas nähtaval kohal, illustreeritud piltidega. Last kes kasutab lauses või tunneb kõnes ära fookussõna tunnustatakse käeplaksuga ("high five").

Tänu Erasmus + õpirände projektile nägime kuidas on korraldatud alusharidus Taani lasteaias.

Toimus vastastikune kogemuste jagamine. Lisaks tutvusime kohalike vaatamisväärsuste ja eluoludega.